

ДАМЯН КАЛФОВ

ГОРА

chitanka.info

— Деца! Не чухте ли звънеца? Хайде всички вътре!

Всъщност, при това есенно слънце, което бе грейнало над училищния двор и над цялото планинско селце, и мен се не искаше твърде да влезна и да се затворя отново в хладната училищна стая.

— Хайде, деца! Веднага! Веднага!

Нямаше какво — трябваше да се изтърпи още един час, последният час...

Тъкмо да прекрача последен прага на вратата, някой завика по мене иззад училищната сграда:

— Ееей, господин учителю, господин учителю!

Обърнах се. Беше Миро, магазинерът на селската кооперация.

— Каквооо? Какво има, Миро?

— Хайде утре на лов, на лооов!

— На лооов?

— Да, да! На лов за диви прасета! С хайка! Отбий се после при мене в кооперацията! Ще поговорим по-подробно! Непременно, непременно се отбий!

Когато влязох в стаята, децата скочиха прави от местата си и още веднъж раздвижиха вдигнатия прах.

— Седнете, деца! Такааа... Отворете букварчетата си. Кой ще ми прочете сега хубаво, без грешка, урока си?... Ха ти там, крайният!...

Миро се славеше като голям ловец из цялата околност. Сега той наистина устройваше хайка — първата хайка през тая късна есен — за диви свини. Как сладкодумно почна да ме увещава той, като съвсем забрави настрана няколкото купувачи в кооперацията.

... Всичко седмица-осмина ловци, петнайсет-шестнайсет викачи от селото. А! То щяло да бъде едно рядко ловно събитие! И... не било кой знае колко далеко. Ей насреща — посочи той през прозореца — боровата гора, ей там вдясно и букака. Е, имало и някои забранени места, но останалото... Гъмжало навсякъде от дивеч. И едър, и дребен. Въсъщност, главно тоя лов го задържал него вече толкова години в това затънтено балканско село. Друго какво...

Казах му, че съм слаб ловец, та едва ли ще си струва трудът моето отиване наедно с опитни стрелци и че най-после с неопитността си може дори и да им попреча, да обърна цялата им работа наопаки.

— Не! — извика Миро, като удари с ръка върху някаква празна кутия. — Утре си с нас! Ти не си учителствал друг път по такива места и не познаваш истинските им красоти. Та това е то хубавото, ценното тук — да не е...

Опитах се още веднъж да се откопча.

— Какво? — прекъсна ме Миро веднага. — Работа? Утре и без това е неделя. Нямах училище, нямах работа! Сутринта още в тъмно тропам на прозореца ти!...

— Юряааа! А-а! А-а!...

По върховете на високите борове като леки копринени облачета плаваха сутрешните мъгли. Жълтата окапала шума от храстите бе мокра и лепкава.

Закрит зад дънера на един стар бор, аз трябваше да вардя горната пътечка на тридесетина крачки пред мене. Това било някакъв проход, през който дивечът трябвало да мине непременно. Така ми каза Миро, като ме посади на това място.

От другата страна на пътеката, зад хълмчето, бе се загнездил и самият той. А другите пет-шестима...

— Уааа!... А! А! А-а! — продължаваха викачите. Както си бях измерил добре разстоянието, както си се бях прицелил и веднъж, и дважд, и пет пъти по дважд, ей така — само да ми се мернеше нещо горе, на тая пътечка... Не едно, не две, но ако ще, и цяло стадо диви прасета...

Долу, в долчинката отляво, бълбукаше някакво поточе. Никакъв друг звук освен все по-близкия и по-редкия вик на викачите.

„... Но ако излезе нещо по-едричко, над сто, сто и петдесет кила например — мислех си аз — и ако не го катурна още с първия куршум...“

Измерих веднага с око дънера от горе до долу и намерих, че мога в един миг да се закрепя два метра над земята... Инак, закачи ли ме мъничко с извития си като турски ятаган ръбест зъб...

Една ледена капчица ме чатна дълбоко в тила и цял ме разтърси.

„... Но... ако го светна право в челото!... О! Тогава!...“

И веднага си представих дългата дебела върлина, двама селяни отпред, двама отзад, а в средата виси, обесен за краката, грамадният, четинестият...

Поисках да видя колко е часът, но докато река да бръкна в джеба, някакво трещене, някакво трошене на клони отвъд височинката...

Прилепих веднага приклада до бузата си. Долната ми челюст сякаш се откопча, заигра. Още един миг, само един миг и... грамадният глиган...

Не. Съвсем неочаквано горе на пътеката изтропка и се прикова като статуйка в градски парк една стройна, тънкокрака сърна. Кафяво-червеникава, с беличко по гърдите и корема, с черничка муцунка и щръкнали уши, тя като че се загледа право в мене.

Изравних мушката с бялото на гърдите ѝ. Хубавото, кротичко животно, прегънало малко навътре високи коленца, продължаваше да ме гледа втренчено със светлите си бистри очи, сякаш искаше да ми каже:

— Е, стреляй де! Щом ме намираш за толкова страшна, толкова вредна и опасна, хайде стреляй, убий ме!

Посвих показалеца си при спусъка и... наместо да дръпна, отпуснах отмалели ръце...

Статуйката се въртна чевръсто назад и се изгуби зад височинката.

Но само няколко мига след това оттам се разнесе остър гръм, който бе грабнат от мъглите и превърнат на някакъв безкраен трясък из урви и долини.

Изтичах веднага. Оттатък височинката Миро с пушка в ръка тичаше като луд надолу към долчинката.

— Сърна-а-а! Ударих я, уда-а-арих! — почна да вика той, щом ме забеляза. — Хай-де с ме-не надо-олу!...

Спуснах се и аз и го настигнах. Не виждах още никаква сърна.

— Чакай! — спря се Миро изведнъж. — Следи от кръв! Да, да — кръв!

На едно място шумата наистина беше опръскана с алена, прясна кръв. Огледахме напред, назад, по всички страни — губеха се всякакви следи.

— Не! Тя е напред! Право надолу към вадата!

Когато стигнахме долчинката, по която бълбукаше пенливата вадичка, Миро се спря и като някакъв опитен стратег:

— Слушай... Ако съм я ранил тежко — в което и не се съмнявам, — тя непременно е паднала тъдява, досам вадичката. Така е винаги със

сърната: преди да свърши, тя, ако има още сили, търси рекичка, ручей и там пада, там издъхва! И затова аз ще взема сега нагоре, ти надолу. Ще я намерим, без друго ще я намерим! Но... беше една...

И той бързо пое нагоре по вадичката, провирайки се между оголели шубраци и уплетени къпини.

Аз се запътих надолу. Дано е ранена съвсем леко и да е драснала нагоре — молах се в себе си аз, като се взирах и по двата бряга.

Прехвърлил вече пушката през рамо, аз скачах ту на единия, ту на другия бряг, като си помагах някъде с един прът. Тук-там се подхлъзвах и затъвах. Не, нямаше и следа от сърна.

Най-сетне, ето я зад една канара. Завалена на лявата си страна, тя бе проточила дългата си шия към ручея и черната ѝ муцунка едва се квасеше във водата. Прав беше, значи, Миро.

Щом долови близките ми стъпки, тя напери уши, помъчи се да се изправи и — пак се строполи. Тогава видях цял окървавен десния ѝ хълбок.

Лекичко, тихичко се приближих до нея. Кроткото безпомощно животно потрепваше, издавайки някакво скимтене като малко премръзнало кученце. Подигнах главата ѝ. От черните ѝ кротички очи капеха сълзи...

Почнах нежно да я галя по шията, по муцунката и да ѝ нареждам в себе си: „Не се страхувай, малката, не се плаши. Стига раната ти да не е много опасна. О! Ти ще видиш как всичко ще се нареди добре. Хайде, не плачи, не се плаши. Я, колко е изстинала муцунката ти!...“

Кръвта ѝ все още струеше от хълбока. Отскубнах набързо мърх от канарата, поизбърсах раната, поизчистих я от пръстта. „Е? Боли ли? Много ли боли? Но... оздравееш ли веднъж — каква игра ще падне с моите малчугани! А те не са едно и две. Повече от петдесет палави момченца и момиченца!...“

Ранената сърна продължаваше да ме гледа все така кротко, безпомощно и сълзите ѝ се ронеха, капеха — също като у човек.

Запъхтян и зачервен, Миро връхлетя над нас като хала.

— А! Ето де била! Чудесно! Не можа да ни се изплъзне!

И като измъкна ловния си нож, посегна да я коли.

— Не! — извиках аз и пернах ръката му. — Как можа да ти даде сърце да вадиш нож срещу едно такова нежно, мило, кротичко създание? Я гледай? Сълзи!

— Ха! Сега, значи, да я оставим да умре и после да я хвърлим на кучетата! — разсърди се Миро.

— Никакво захвърляне! Аз прекъсвам лова! Не ми трябва вече никакви ваши хайки, никакви лисици и глигани! Откупвам я за мене си. Още сега я отнасям в село с един-двамина от викачите. Ще я лекувам с фелдшера. И ако оцелее — добре, ако ли пък не я бъде...

Ей че мъка видях, докато напълня главата на тоя коравосърдечен Миро!

Докато през първите дни общинският фелдшер малко неохотно влизаше в плевнята на моите хазяи при своята пациентка, после сам се увлече и почна да идва и по два пъти на ден.

— Трмш, трмш — поднасяше ѝ той сухо, ароматно сено, което тя поемаше без страх с устните си и почваше да дъвче с охота.

На петия или шестия ден сърната стъпи на крака. Бързо се събираше и затваряше раната ѝ, докато най-сетне, за по-малко от месец, съвсем се затвори и на мястото ѝ остана едно възчерно петънце колкото петолевка.

Само един господ знае колко голяма бе радостта ми от оздравяването на сърната. По цели часове се занимавах с нея. Поднасях ѝ сенце, ечемик, овес, корички хляб, поех я с бистра планинска вода.

Кръстих я Гора.

— Гора! Гора! Ето това е суха детелинка, Гора!

Не, не си знаеше името, при все че се бе родила и пораснала в гората.

Съседи, по-далечни, цялото село вече знаеше отдавна, че учителят хранел и отглеждал жива сърна. А Миро идва няколко пъти да я види:

— ... Е, кротичко, хубаво животно, прав си, но... още по-хубаво му е месцето! Ти не ми позволи тогава, но аз и сега с най-голямо удоволствие ѝ бих теглил един нож...

— О! Как можеш и да помислиш дори... Гора! Подай си муцунката, Гора! Тебе казвам, Гора!

Не, още не знаеше и надали някога щеше да научи тя хубавото си име.

Веднъж децата, още с влизането им в час, почнаха да се посбутват, да се поусмихват.

— Какво има, деца! — веднага им помогнах аз. — Имате да ми кажете нещо, да ме питате? Добре, питайте.

Едновременно вдигнаха ръчички десетина момченца я момиченца. И едно момиченце от тях ги изпревари:

— Господин учителю... Вярно ли е... че сте имали... една... жива сърна...

— Да, деца... Вярно е... Една висока, хубава, много хубава сърна и се казва Гора. Тъй съм я кръстил — Гора!

— Гора! Гора! — започнаха децата от всички страни. — А тя разбира ли си името?

— Не още, но надявам се, че ще го научи...

— А... можем ли, позволявате ли, господин учителю, и ние да я видим?

— Да, разбира се... След последния час... Който от вас иска, може да тръгне с мене...

Нито едно не си отиде право вкъщи. Всички ме заобиколиха, всички тръгнаха с мене...

Разказах им по пътя как бе ранена, как бе намерена и пренесена в село, как бе лекувана...

— Горкичката... Миличката Гора...

От тоя ден Гора не остана нито един ден без грижите най-малко на десетина хлапаци. Едно ѝ носеше вода от бистрата планинска рекичка, която минаваше край селото, друго ѝ поднасяше нещо за хрупкане, трето ѝ чистеше леглото...

А беше вече пълна зима, дебел сняг покриваше отдавна и дворища, и покриви, и гори, и поляни.

Гора, загладила косъм, пръхтеше, подскачаше на топличко в обора. Но щом почна да се запролетява, у нея настъпи някаква особена промяна. Почна по-малко да яде, взе да се стряска, от нищо да се плаши. Отслабна.

Когато понякога с някои от нейните малки приятели я изведех на двора — съвсем не беше вече тя, по-раншната мирничка и хрисима

Гора. Сега тя подскачаше подплашена, дърпаше се, едва не се откъсваше от вървта, с която бе вързана за шията.

Скоро пролетта задуха топло, меко и гората се разлисти изведнъж. Поляните се покриха със зелена тревица и с червени, сини, жълти цветя. Забръмчаха хиляди пчелички и мушици във въздуха. Тогава аз казах един ден на моите палавци:

— Слушайте, деца! Искате ли утре да отидем на разходка, на излет из планината?

— Искаме, много искаме!

— А да вземем ли с нас и Гора?

— Да я вземем, нека я вземем, господин учителю!

— Добре, деца, ще я вземем и нея да си похрупка там крехка тревица и да си подиша пресничък планински въздух.

— Аз ще я водя, господин учителю!

— Аз, аз!

— И аз, господин учителю!...

То бе цяла олелия на другия ден. Кое с торбичка, кое с бохчичка, а тук-там някое и с раничка — всички скачаха пред мене и след мене нагоре по сенчестите и влажни пътеки на гората.

Вързана за шията с две дебели върви, по които бяха накичени по пет-шестима малчугани от двете ѝ страни, Гора подскачаше, хвърляше се — сякаш не стъпваше на земята.

— Сега, деца, ей сега. Още мъничко. Като минем и оная там височинка...

Спряхме се най-сетне и отседнахме на една широка слънчева полянка.

— Гора!... Поотпуснете ѝ, деца, малко вървите и оставете я да си попасе. Гора! Виж каква крехка, сочна тревица! Хайде с предните зъбчета!...

Не. Обхвана я някаква особена треска. Наострила уши, тя въртеше ту насам, ту натам глава, заслушваше се, цяла разтреперана, и пак почваше да скача и да се дърпа.

— Господин учителю! Ще се откъсне, ще ни избяга! — завикаха уплашени децата.

Тогава аз видях, че е вече време да им открия това, което отдавна бях намислил.

— Слушайте, деца! Да ви кажа ли защо нашата Гора е толкова неспокойна и немирна? Тя позна местата, гдето по-рано е обикаляла, а може дори и да е подушила стъпките на своите другарки.

— Тя може да си е имала и малки?

— Да, право, може да си е имала и малки. И сега ги търси. Ето защо се е толкова разлудяла. И ако я върнем довечера отново в нейния обор, тя едва ли ще живее дълго. Ще си умре от мъка. И затова, деца, какво ще кажете вие? Да я върнем ли пак довечера и да затворим на тъмно, или пък да я пуснем тук на свобода?

Палавниците ми замълчаха, смутиха се отначало, но после се съвзеха:

— Да я пуснем, да я пуснем, господин учителю!

Едно досам мене се сети и попита:

— Ами... господин учителю... няма ли някой ловец пак да я подгони и убие?

— Не, малкия. Тука, на тоя край, биенето на сърните е забранено. Не е опасно.

Освободих Гора от двете ѝ върви. Погалих я по меката муцунка, помилвах я за последен път. Почнаха да я милват по шията, по гърба, по тъничките ѝ крака — порадваха ѝ се всички деца, заобиколили я в плътен обръч.

— Ох, хубавичката Гора, миличката Гора, прощавай, хубавка, прощавай...

Когато видях, че това изпращане може да продължи безкрай, направих знак да се даде вече път на Гора.

Отначало тя пристъпи плахо, колебливо, а после, като направи един дълъг-дълъг скок, спусна се като стрела нагоре.

Преди да се закрие в шумака, Гора се спря внезапно, обърна глава към нас, сякаш да се сбогува за последен път, и после се въртна, също както есенес на пътечката, и се изгуби...

— Деца! Хайде сега на игра! На прескачане, на гоненица! Хайде, всички, всички!

Не, не можа да стане веднага игра. А когато привечер, на път за село, ги попитах радват ли се, че Гора е сега там, високо, високо в планината, отново свободна и волна, всички зачуруликаха наведнъж!

— Радваме се, много се радваме, господин учителю, но...

— Но?

— ... ни е и много мъчно, господин учителю...

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.